خراسان روزنامه صبح ایران
سه‌شنبه ۱۹ آبان ۱۳۹۴ . ۲۷ محرم ۱۴۳۷ . شماره ۱۹۱۱۶

تیمور بختیار
(۱۳۴۹-۱۲۹۲ هـ.ش)

نخستین رئیس ساواک بود. وی در زمره افراد مورد اعتماد شاه قرار داشت و توانست مدارج نظامی را به سرعت طی کند. بختیار می خواست با جلب حمایت آمریکایی ها، شاه را کنار بزند، اما نقشه های او موفقیت آمیز نبود و به ناچار به عراق گریخت. بختیار در عراق به دست عوامل ساواک به قتل رسید. او در زمان ریاست بر ساواک، مرتکب جنایات زیادی شد. بازداشت دکتر فاطمی توسط ساواک در زمان ریاست تیمور بختیار انجام شد.

پاورقی

فراز و فرود حزب توده (قسمت هفتاد و هفتم)

جاسوسی به نام شهریاری

با افشای افتضاح جاسوسی از دفتر «رادمنش»، جایگاه او در حزب توده به شدت آسیب دید. با این حال، شوروی همچنان بر ادامه فعالیت «رادمنش» تأکید داشت. به همین دلیل، با وجود اتفاق نظر توده ای های حاضر در پلنوم دهم، در ۲۹ فروردین ماه سال ۱۳۴۱، بر برکناری «رادمنش» از مقام دبیر کلی حزب توده، او با حمایت شوروی، نه تنها همچنان دبیر کل باقی ماند، بلکه اداره سازمان داخل ایران مجدداً به او واگذار شد. بد نیست پیش از آن که موضوع نفوذ ساواک در حزب توده و فرجام شبکه های مخفی آن را در ایران بررسی کنیم، تأملی در علل حمایت قاطع شوروی از «رادمنش» داشته باشیم.

■ **بیم از مائوئیسم**

واقعیت آن است که شوروی در آن سال ها با گسترش سریع مائوئیسم در میان کمونیست های جهان روبه رو بود. روس ها به شدت از نفوذ افکار «مائوتسه دونگ»، رهبر جمهوری خلق چین، در میان مارکسیست ها بیمناک بودند. مائوئیسم تقریباً در شرق آسیا به مسلک بیشتر کمونیست ها تبدیل شده بود. برخی از احزاب کمونیست جهان سوم، مانند حزب کمونیست اندونزی نیز، رسماً از مواضع حزب کمونیست چین طرفداری می کردند. روس ها همچنین، می دانستند که در هیئت اجراییه حزب توده ایران که ساخته و پرداخته خود آنها بود، افرادی مانند «احمد قاسمی» و «فروتن» متمایل به مائوئیسم شده اند و در میان اعضای کمیته مرکزی، افرادی مانند «حسن سغایی» به همراه جمعی از کادرهای پایین تر حزب، از «فروتن» و «قاسمی» حمایت می کردند. به اعتقاد برخی مورخان، حمایت شوروی از «رادمنش»، ریشه در بیمی است که روس ها از نفوذ مائوئیسم در میان توده ای ها داشتند.

این در حالی است که، ابقای «رادمنش» مورد حمایت اعضای فرقه دموکرات نیز قرار گرفت و آن ها به تبعیت از دستور شوروی، به حمایت از وی پرداختند. با این حال، «مسئله حسین یزدی» باز هم مشکل ساز می شد و باید برای آن چاره ای می اندیشیدند. برای حل مشکلات ناشی از افشای جاسوسی «حسین یزدی»، «احسان طبری» پیشنهادی ارائه کرد. پیشنهاد او این بود که هیئت اجراییه، منحل و یک «هیئت دبیران موقت» تشکیل شود. این هیئت که از «رادمنش»، «کامبخش» و «اسکندری» تشکیل می شد، مسئولیت اداره حزب را تا برگزاری پلنوم بعدی عهده دار می شد.

■ **عباسعلی شهریاری و نفوذ دوم ساواک**

«رادمنش» با وجود افتضاح «حسین یزدی»، همچنان نسبت به اقدامات اطرافیان خود بی مبالات بود. «نورالدین کیانوری» در خاطراتش می نویسد: «رادمنش البته فردی فوق العاده تمیز بود و به تمام معنا معتقد به کمونیسم. عیب مهم او این بود که به کسانی که به او ابراز علاقه می کردند و از او انتقاد نمی کردند، اعتماد مطلق داشت و در نتیجه این اعتماد، دو ماجرای مهم، ماجرای حسین یزدی و ماجرای عباسعلی شهریاری را برای حزب پدید آورد.» «عباسعلی شهریاری» تا پیش از کودتای ۲۸ مرداد، کارگر شرکت نفت انگلیس و ایران بود. او نقش مهمی در سندیکای کارگران این شرکت بازی می کرد و عملاً نماینده حزب توده در این تشکیلات محسوب می شد. «شهریاری» پس از سقوط دولت دکتر «مصدق» و در پی اعتصاب سراسری کارگران شرکت نفت، از کار اخراج شد و پس از مدتی به خارج از کشور گریخت. او در کویت، هسته ای از اعضای فراری حزب توده تشکیل داد. با این حال، خیلی زود فهمید که نمی تواند مانند امثال «کیانوری»، پله های ترقی را طی کند و همه کاره حزب شود. به همین دلیل، در سال ۱۳۴۲ (هـ.ش) با واسطه پدر زنش که از اقوام «تیمور بختیار»، نخستین رئیس ساواک بود، به استخدام این سازمان درآمد. ظاهراً، همکاری او با دستگاه های امنیتی رژیم پهلوی مسبوق به سابقه بوده است. «شهریاری» با چنین سوابقی توانست اعتماد «رادمنش» را جلب کند و به عنوان سازمان دهنده حزب به تهران بیاید. افتضاح جدید برای حزب توده زمانی روی داد که «شهریاری» توانست تعدادی از مأموران ساواک را به عضویت آن درآورد. او سنگین ترین ضربه تشکیلاتی تاریخ حزب توده را به سازمان این حزب وارد کرد. بسیاری از توده ای های داخل ایران، با دامی که «شهریاری» برایشان گسترده بود، بازداشت شدند.

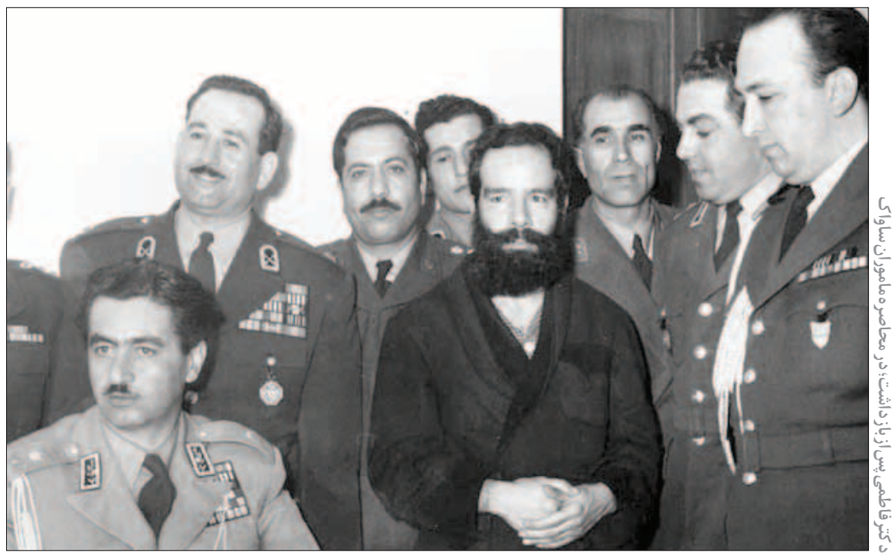

دکتر فاطمی پس از بازداشت؛ در محاصره مأموران ساواک

شرحی از ایستادگی دکتر حسین فاطمی در برابر رژیم پهلوی

تاوان شجاعت

جواد نوائیان رودسری
info@khorasannews.com

شاید وقتی محمدرضا پهلوی، در نخستین ساعات بامداد ۲۴ مردادماه سال ۱۳۳۲، پیام «حالا دقیقاً نیمه شب است» را از رادیو بی بی سی می شنید و در خیالاتش آغاز سلطنت بی قید و شرط خود را جشن می گرفت، گمان نمی کرد ساعاتی بعد ناچار است از کشور فرار کند. ظاهراً دکتر مصدق از طریق حزب توده مطلع شده بود که کودتایی در حال شکل گیری است و توانست با بازداشت سرهنگ نصیری، موقتاً شرایط بحرانی پیش آمده را مدیریت کند. همان شب نیروهای نظامی طرفدار رژیم، با تصور پیروزی قطعی کودتا، به منزل برخی از مسئولان و وزیران کابینه مصدق حمله و تعدادی از آن ها را بازداشت کردند؛ یکی از این افراد، دکتر سیدحسین فاطمی، مدیر روزنامه «باختر امروز» و وزیر خارجه کابینه دکتر مصدق بود.

دکتر فاطمی، به تعبیر مصدق، طراح و مبتکر اصلی ملی کردن صنعت نفت محسوب می شد؛ جوانی ۳۴ ساله که مدرک دکترای خود را در رشته حقوق از فرانسه دریافت کرده بود. او به دلیل تلاش هایش برای ملی کردن صنعت نفت ایران، با پیشنهاد مصدق، نشان «همایون» را از شاه دریافت کرد. با این حال برای مأموران، تنها اجرای دستورات طراحان کودتا اهمیت داشت. منزل فاطمی کنار کاخ سعدآباد قرار داشت و نخستین جایی بود که مورد هجوم کودتاچیان قرار گرفت. کودک ۹ ماهه و همسر هراسان او، شاهد این یورش وحشیانه بودند. قرار بود او را به همراه تعدادی از مسئولان عالی رتبه حکومت مصدق، ساعت پنج صبح همان روز تیرباران کنند، اما با شکست موقت کودتا، فاطمی و سایر بازداشت شدگان آزاد شدند. روزنامه «باختر امروز» طی سه روز بعد، شاه و دربار را آماج حملاتی قرار داد که تا آن زمان بی سابقه بود.

کافی است به تیتر سرمقاله های دکتر فاطمی، در این سه روز، نگاهی بیندازیم: «این دربار شاهنشاهی روی دربار سیاه ملک فاروق را سفید کرد»، «خائنی که می خواست وطن را به خاک و خون بکشد فرار کرد» و «شرکت سابق و روزنامه های محافظه کار لندن دیروز عزادار بودند.»

■ **دکتر فاطمی که بود؟**

دکتر سیدحسین فاطمی، در سال ۱۲۹۶ (هـ.ش) به دنیا آمد. او اهل نایین بود. برادر فاطمی روزنامه ای به نام «باختر» داشت که وی نخستین یادداشت های ادبی خود را در آن منتشر کرد؛ یادداشت هایی که مورد توجه ادیبان و شعرای آن عصر، مانند ملک الشعرای بهار، قرار گرفت. با این حال فاطمی خیلی زود فهمید که رژیم حاکم بر کشور چندان با نویسندگانی مانند او سر سازگاری ندارد. ایرادهای بی موردی که مأموران سانسور رژیم به نوشته های او می گرفتند و شرایط سخت حاکم بر جامعه، فاطمی را به سمت فعالیت سیاسی کشاند. مقاله جنجالی او، که در آن، نمایندگان مجلس شورای ملی دوره رضاخان را به عروسک های خیمه شب بازی تشبیه کرده بود، باعث شد به زندان بیفتد. فاطمی در آن زمان تنها ۲۳ سال داشت. او در زندان آن قدر فرصت داشت که به تقابل جدی با رژیم سلطنتی بیندیشد. وقتی فاطمی، پس از شهریور ۱۳۲۰، از زندان آزاد شد کوشید مشی سیاسی تازه خود را در فرصت ها و عرصه های مختلف بیازماید. او بلافاصله پس از آزادی، کار روزنامه نگاری را از سر گرفت و همزمان با نگارش مقاله برای روزنامه های داخل کشور، تحصیلات خود را در فرانسه ادامه داد.

همراهی و همکاری فاطمی با برخی روزنامه نگاران رادیکال، مانند محمد مسعود (کسی که برای قاتل قوام السلطنه در دوران نخست وزیری اش صد هزار تومان جایزه تعیین کرده بود و جان خود را به دلیل بی باکی هایش از دست داد) و روزنامه هایی مانند «مردامروز»، از نویسنده ای چیره دست، با قلمی تند و تیز ساخت که هر از گاهی دربار و شخص شاه را آماج حملات خود قرار می داد. او پس از پایان تحصیلات و بازگشت به ایران، با همکاری برخی نویسندگان جوان آن دوران، مانند محیط طباطبایی و جلال نائینی، روزنامه «باختر امروز» را تأسیس کرد. فاطمی چندی بعد به نمایندگی مردم تهران در مجلس برگزیده شد و در گیر و دار مجلس شانزدهم و موضوع ملی شدن صنعت نفت، به حمایت از آن پرداخت. حضور در کابینه دکتر مصدق، به عنوان وزیر خارجه، اوج فعالیت سیاسی او بود؛ فرصتی که فاطمی توانست مخالفت خود را با رژیم سلطنتی علنی کند. این موضوع برای مصدق قابل قبول نبود. او پس از قیام ۳۰ تیر ۱۳۳۱، در برابر شاه قسم خورده بود که در پی تغییر رژیم سلطنتی نباشد. آنچه او می خواست، همان رژیم مشروطه سلطنتی مبتنی بر قانون اساسی بود، اما فاطمی این گونه فکر نمی کرد. او طی یادداشتی در روزنامه «باختر امروز»، خواستار برقراری جمهوری شده بود.

■ **فاطمی در برابر دربار**

بازداشت توهین آمیز، شکست کودتا و تلاش شاه برای ایجاد یک رژیم سلطنتی بدون قید و شرط، آن هم با حمایت انگلیس و آمریکا، باعث شد فاطمی اندک ملاحظه ای را که به واسطه ارتباط با مصدق داشت، کنار بگذارد و در روزنامه خود بی محابا به شاه و دربار بتازد. او در سرمقاله روز ۲۵ مردادماه ۱۳۳۲ روزنامه «باختر امروز» نوشت: «دربار، دشمن همه آزادمردان، وطن پرستان و خصم مبارز زین راه استقلال و آزادی است... من از محمدرضا شاه پهلوی هرگز انتظار آن را ندارم که این شجاعت و شهامت خودش را در برابر بیگانگان به کار ببرد، من حتی به قدر سلطان مراکش و بیک تونس هم از او حمایت از حقوق ملت را نمی خواهم، ولی اعتراف می کنم که تا این درجه او را حقیر و کوچک فکر و ضعیف العقل نمی شمردم که شبیخون بر مبارزات و جهاد ملت خود بزند و تمام محصول فداکاری ها و جانفشانی های مردم محروم و بینوای کشور را قربانی هوس بازی و لاس زدن با اجانب کند. یکی نیست از او بپرسد دیگر شما و فامیل شما از این یک مشت پابرهنه... چه می خواهید؟ ثروت یک مملکت را به غارت بردید، املاک و اموال و نوامیس مردم از دست این خانواده سی سال است در امان نبوده، حالا هم مثل دزدها و بدکارها از تاریکی شب برای کودتا استفاده می کنید... پدر شما یک مرتبه به دستیاری «آیرون ساید» کلنل انگلیسی، به روی هموطنان خود شمشیر کشید و عاقبت، در منتهای نکبت، در گوشه «ژوهانسبورگ» چشم بر هم گذاشت. او از این جنایت چه چیزی دید که امروز شما از روی نقشه فرستاده های سفارت انگلیس و ایادی جیره خوار اجنبی، همان راه نکبت بار و ملعنت آمیز را از نو می پیمایید!؟... عیاشی و شهوت پرستی و بی اعتنایی به سرنوشت میلیون ها مردم تا همین جا کافی است. از دربار بپرسید دیگر از جان مردم و مملکت چه می خواهید؟ تا پای انقراض تاریخ و سقوط وطن اکنون شما جلو رفته اید و به دست خود آن گور بدنامی و سیاه کاری و اجنبی پرستی را کندید.»

■ **تسویه حساب دربار با فاطمی**

با این حال، سه روز بعد، نقشه کودتاگران عملی شد. روز ۲۸ مردادماه سال ۱۳۳۲، دولت مصدق سقوط کرد و شاه با حمایت آمریکایی ها به ایران بازگشت. وزیران و مسئولان کابینه مصدق، به ویژه کسانی که به مخالفت با شاه مشهور بودند، تحت تعقیب قرار گرفتند. فاطمی، که به دلیل ترور نافرجام از مشکلات جسمی رنج می برد، مانند سایر متهمان مخفی شد. بعدها مشخص شد که اعضای حزب توده او را به یکی از خانه های امنشان انتقال داده بودند. هشت ماه بعد، محل اختفای فاطمی لو رفت و مأموران شهربانی او را بازداشت کردند. فاطمی شدیداً بیمار بود؛ اما برای شاه و دربار این بهترین فرصت برای تسویه حساب بود. شتاب دربار برای از بین بردن این مخالف سرسخت آن قدر بود که تصمیم گرفت او را قبل از محاکمه به قتل برساند. در یکی از روزها، که مأموران در حال انتقال فاطمی به زندان قصر بودند، شعبان جعفری (معروف به شعبان بی مخ)، به همراه تعدادی از افرادش، با استفاده از ازدحام جمعیت، به سمت فاطمی رفت و او را با چاقو مضروب کرد. این حادثه باعث تشدید بیماری فاطمی شد. او با همین شرایط یک سال در زندان ماند. در مهرماه سال ۱۳۳۳، محاکمه فاطمی، شایگان و رضوی آغاز شد. شاید اگر فاطمی مانند آن دو نفر از شاه معذرت خواهی می کرد و به انکار گذشته خود و مبارزاتش می پرداخت، از مرگ نجات پیدا می کرد، اما استقامت و اصرار او بر این مسئله که هدفی جز استقلال و عزت کشور نداشته است، کارش را یکسره کرد. با این حال تسویه حساب شاه و دربار با فاطمی محدود به اعدام نبود. پیش از اعدام، او را به شدت مضروب کردند. روز ۱۹ آبان ماه سال ۱۳۳۳، فاطمی را، در حالی که در تب ۴۰ درجه می سوخت و به دلیل جراحات وارده از ضرب و جرح، توان راه رفتن نداشت، کشان کشان تا مقابل جوخه اعدام بردند و تیرباران کردند.

سرکارخانم دکترصاحباری
ارتقاء شایسته جنابعالی را به مقام شامخ **دانشیاری دانشگاه علوم پزشکی مشهد** تبریک عرض می نمائیم.
دکتر میرحیدری - دکتر میرفیضی
۹۴۳۵۴۵۳۶/ف

سرکارخانم دکترصاحباری
ارتقاء شایسته جنابعالی را به مقام شامخ
دانشیاری دانشگاه علوم پزشکی مشهد
تبریک عرض می نماییم
دکتر کامیلا هاشم زاده
دکتر کامبیز جاویدی
۹۴۳۵۵۵۹۹/ف

عروس شایسته و عزیزمان
سرکارخانم دکترمریم صاحباری
ارتقای شایسته شما را به مقام
دانشیاری دانشگاه علوم پزشکی مشهد
به شما، همسر عزیزتان جناب آقای
دکتر عباسی و شقایق عزیز تبریک می گوییم
کبری پور عباس مفرد- حسین عباسی
۹۴۳۵۵۷۱۲/م

استاد ارجمند
سرکارخانم دکترصاحباری
فوق تخصص محترم رومانولوژی
ارتقاء سرکار عالی به
مقام شامخ دانشیاری دانشگاه
علوم پزشکی مشهد
را به حضور شما و خانواده ی محترمتان
صمیمانه تبریک عرض می نمائیم
دکتر ماندانا خداشاهی
دکتر الهام عتباتی
دکتر فضل الله آیت اللهی
دکتر حسین آزاده
۹۴۳۵۴۵۷۶/م

استاد عزیز
سرکارخانم دکترسیده فاطمه خاتمی
ارتقاء شایسته شما را به مقام شامخ
استادی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
تبریک عرض می نماییم
دکتر خوارزمی - دکتر اشرف زاده
دکتر معموری - دکتر آخوندیان
دکتر حیدریان - دکتر بهمنش - دکتر کیانی فر
دکتر بسکابادی - دکتر جعفری
دکتر آهنچیان - دکتر کیانی - دکتر بیرقی
دکتر عطایی - دکتر باقری
۹۴۳۵۴۱۹۳/ف

سرکارخانم دکترمریم صاحباری
کسب مقام دانشیاری
را به شما و همسر گرامیتان دکتر رضا عباسی
و پدر و مادر عزیزتان تبریک میگوییم
دکتر میترا عباسی
مهندس صمدی
۹۴۳۵۴۶۶۴/ف

دختر عزیزمان
سرکارخانم دکترمریم صاحباری
ارتقاء شایسته شما را به مقام
دانشیاری
دانشگاه علوم پزشکی مشهد
به شما و همسر بزرگوارتان
آقای دکتر عباسی
تبریک عرض می کنیم.
پدر و مادرت
۹۴۳۵۶۵۱۸/م

جراح محترم
جناب آقای دکترغلامرضا عباس زاده
از اینکه با دستانی پرتوان و اخلاقی نیکو
نهایت سعی و تلاش خود را در عمل
جراحی پدرعزیزمان به عمل آوردید تشکر و
سپاسگزاری می نماییم.
همچنین از **جناب آقای دکتر رادفر**
متخصص بیهوشی، پرسنل زحمتکش اتاق
عمل و بخشها و به ویژه
مدیریت محترم بیمارستان بنت الهدی تشکر
و قدردانی می نماییم.
دکتر مرتضی نوراللهیان
دکتر مهدی نوراللهیان
دکتر علی نوراللهیان
۹۴۳۵۵۱۰۳/ف

جناب آقای مهندس حمیدعزیزی فر
انتخاب شایسته جنابعالی به عنوان
چهره ماندگار مدیریت برگ زرین دیگری است
در کارنامه درخشان جنابعالی و مجموعه شرکت
ساختمانی عقبایی این موفقیت را صمیمانه
تبریک می گوییم.
شرکت خدمات بیمه ای پوششگر شرق
۹۴۳۵۵۶۴۹/م

جناب آقای حاج محمود بابایی
آقای مهندس شاهین بابایی و مهندس بهروز بابایی
کسب عنوان **واحد نمونه غذایی** از اداره
نظارت بر موادغذایی و بهداشتی توسط
کارخانجات ماهوند
که نشان از شایستگی و توانمندی شما
در عرصه تولید و عرضه محصول
با کیفیت می باشد را به شما
تبریک گفته و آرزوی موفقیت شما
در تمامی عرصه ها را داریم.
مهندس اسماعیل مافی
مدیرعامل شرکت ساختمانی
پورکو
۹۴۳۵۶۱۲۵/ق

آگهی تجدید ارزیابی کیفی مناقصه (نوبت دوم)
۱- موضوع : خرید لوله پلی اتیلن خط برگشت پساب شهرک صنعتی توس، آبرسانی شهرکهای صنعتی بردسکن، چرمشهر، میان جلگه و فاز ۳ بینالود
۲- مشخصات : لوله پلی اتیلن مورد نیاز پروژه های مذکور به طول حدود ۴۵ کیلومتر با فشار ۱۰ اتمسفر و از نوع PE۱۰۰
۳- تضمین شرکت در مناقصه : پانصد و پنجاه میلیون ریال بصورت ضمانتنامه بانکی، اوراق مشارکت یا رسید وجه نقد واریز شده به حساب سپرده شرکت شهرکهای صنعتی خراسان رضوی
۴- محل تأمین اعتبار : اعتبارات غیرعمرانی.
۵- محل تحویل : شهرکهای صنعتی مذکور. ۶- مدت تحویل : سه ماه
۷- مهلت دریافت اسناد مناقصه و اسناد ارزیابی کیفی از تاریخ انتشار آگهی تا ۱۳۹۴/۸/۲۳ است.
۸- آخرین مهلت تسلیم پیشنهادها ساعت ۱۴ مورخ ۱۳۹۴/۹/۷ می باشد و پس از انجام ارزیابی کیفی، پیشنهادهای مناقصه گرانی که حد نصاب امتیاز لازم در ارزیابی کیفی را کسب نموده باشند در ساعت ۱۲ مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۰ بازگشایی خواهد گردید.
از کلیه تولیدکنندگان لوله های پلی اتیلن دارای پروانه استاندارد لوله های PE۱۰۰ دعوت می شود ضمن ارائه درخواست کتبی با قید موضوع مناقصه جهت دریافت اسناد در مهلت مقرر (مندرج در بند ۷) در ساعتهای ۸ تا ۱۲ به دبیرخانه شرکت به نشانی مشهد- بلوارخیام- بعد از خیام ۳۵ مراجعه نمایند.
هزینه خرید اسناد مناقصه ۱۰۰/۰۰۰ ریال می باشد.
شرکت شهرکهای صنعتی خراسان رضوی
۱/۹۴۳۵۵۵۴۰